

Memo

Aan

Stakeholder mantelzorg

Van

Lianneke den Toom en Marieke
Rorijs

PROOF Adviseurs bv
Postbus 90416
2509 LK Den Haag

info@proofadviseurs.nl
proofadviseurs.nl

rabo NL43RAB00303425660
btw NL8550.87.250.B01
kvk 63089068

Datum

Rotterdam, 18 maart 2020

Betreft

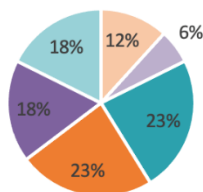
Verslag 1^e landelijke bijeenkomst
Depressiepreventie Mantelzorgers

1. Inleiding

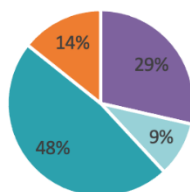
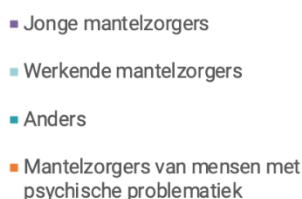
Dit verslag vormt de bijlage van de presentatie die werd gegeven tijdens de 1^e landelijke bijeenkomst Depressiepreventie Mantelzorgers op donderdag 4 maart 2021. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door PROOF Adviseurs en Ecorys in het kader van de ontwikkeling van een ketenaanpak Depressiepreventie Mantelzorgers dat zij uitvoeren in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Het doel van de bijeenkomst was om stakeholders meer te vertellen over de ketenaanpak Depressiepreventie Mantelzorg en om draagvlak voor deze aanpak onder stakeholders te creëren. De bijeenkomst diende ook om informatie onder stakeholders op te halen over wat volgens hen binnen de keten nodig is. De bijeenkomst startte met een interactieve kennismaking met de deelnemers. Hieruit bleek de diversiteit van de betrokken organisaties en personen:

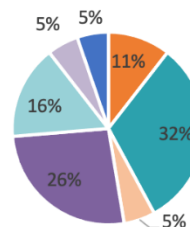
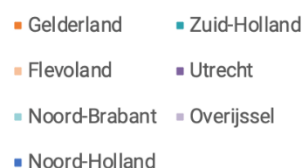
Organisaties



Vertegenwoordiging van specifieke doelgroep



Provincie



2. Toelichting meerjarenprogramma depressiepreventie

Laetitia Kuijpers van het ministerie van VWS gaf een toelichting op de bredere context waarbinnen de ontwikkeling van de ketenaanpak plaatsvindt. In 2017 is het meerjarenprogramma depressiepreventie gestart met als doel om het aantal depressies en de impact van een depressie in Nederland te verminderen. Hierbij is de ambitie vastgesteld: 30% minder mensen met een depressie in 2030.

Het meerjarenprogramma richt zich op zes hoog risicogroepen: jongeren, jonge vrouwen, werknemers, huisartsen patiënten, chronisch zieken en mantelzorgers. Voor elk van deze risicogroepen wordt een sluitende keten ontwikkeld. Een belangrijke stap in de keten is het vroegtijdig signaleren van risicofactoren die kunnen leiden tot psychosociale problemen. Het streven is om preventie zo vroeg mogelijk te laten plaatsvinden op een wijze die het meest effectief is voor de desbetreffende risicogroep.

3. Urgentie, doel, scope en plan van aanpak

In het kader van het meerjarenprogramma depressiepreventie wordt de komende twee jaar een ketenaanpak depressiepreventie mantelzorg ontwikkeld door PROOF Adviseurs en Ecorys. Binnen deze hoog risicogroep mantelzorgers zijn er vier specifieke doelgroepen geïdentificeerd: jonge mantelzorgers, werkende mantelzorgers, mantelzorgers van mensen met psychische problematiek (incl. dementie), en mantelzorgers met een migratieachtergrond.

Verdere informatie over de urgentie, doel, scope en het plan van aanpak is te lezen in de presentatie.

4. Groepssessie 1: Waar lopen mantelzorgers tegenaan?

De eerste groepssessie focuste zich op knelpunten waar mantelzorgers in de huidige situatie tegen aan lopen. Tijdens de plenaire terugkoppeling van de subgroepen kwam het belang van erkenning van de mantelzorgsterk naar voren. In de huidige situatie komt een mantelzorgster vaak niet in beeld bij partijen die zorg verlenen en worden niet erkend door deze partijen. Ook blijkt dat mantelzorgers zichzelf vaak niet erkennen in de positie van mantelzorgster en dat zij niet weten welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn. Dit blijkt vooral ook een grote kwestie te zijn onder mantelzorgers met een migratieachtergrond. Het erkennen en herkennen van mantelzorgers moet daarom een grote plek krijgen in de ketenaanpak. Zeker in de eerste fases van bewustwording en (vroeg)signalering. Op deze wijze wordt het verlenen van mantelzorg bespreekbaar gemaakt en komen mantelzorgers sneller in beeld bij partijen die zorg verlenen en hulp aanbieden.

In de plenaire terugkoppeling werd ook benoemd dat mantelzorgers veelal aanlopen tegen: de regeldruk, het vinden van een goede balans tussen zorg en werk/school/gezin, tijdsgebrek en eenzaamheid. Mantelzorgers van mensen met psychische problematiek benadrukten het grote gebrek aan afstemming tussen de professionele hulpverlening van de mantelzorgontvanger. In alle groepen werd erkend dat de knelpunten kunnen leiden tot overbelasting bij mantelzorgers.

5. Bevindingen en Group Concept Mapping

In de afgelopen maanden hebben PROOF Adviseurs en Ecorys een documentenstudie verricht naar het huidige mantelzorglandschap en de bijbehorende obstakels. Ook zijn verschillende gesprekken gevoerd met stakeholders. Hierbij lag er een focus op de ondersteuning van mantelzorgers, de betrokken sleutelfiguren en de inrichting van de ketenaanpak. In de presentatie zijn bevindingen kort weergegeven.

Er werd ook een toelichting gegeven op de Group Concept Mapping. Deze gestructureerde methode is gebruikt om vanuit verschillende perspectieven inzichtelijk te maken wanneer de aanpak depressiepreventie mantelzorg succesvol is. De Group Concept Mapping werd uitgevoerd onder leiding van het Trimbos-instituut. De uitkomst van deze methode is een

'landkaart' dat de voortgang en de effecten van de aanpak monitort. De 'landkaart' is terug te vinden in de presentatie.

6. Groepssessie 2: Wat geven jullie mee?

De tweede groepssessie ging over sleutelfiguren en/of organisaties die een rol spelen bij bewustwording en signalering en regievoering binnen de keten. Tijdens de plenaire terugkoppeling kwam naar voren dat sleutelfiguren die een rol hebben in signalering hele uiteenlopende personen zijn, bijvoorbeeld een docent, zorgverlener, collega of familielid. Het is belangrijk dat deze sleutelfiguren de rol van mantelzorg erkennen en herkennen en dat er een open en veilige sfeer is. De mantelzorg moet zich namelijk op zijn of haar gemak voelen om zijn/haar verhaal te delen en om aan te durven geven als het even niet meer gaat.

In de terugkoppeling werd ook het belang van het inzetten van ervaringsdeskundigen aangegeven. Voor sommige mantelzorgers helpt het enorm wanneer zij hun verhaal kunnen delen met lotgenoten of ervaringsdeskundigen die hun situatie begrijpen en herkennen. Een aandachtspunt hierbij is dat (overbelaste) mantelzorgers vaak weinig tijd heeft om naar dergelijke bijeenkomsten te gaan. In dat geval is signalering erg belangrijk. Een mantelzorgers zou in zijn of haar omgeving proactief gesignaleerd moeten worden door een sleutelfiguur. Vaak is dit iemand die dicht bij de mantelzorgers staat. Een sleutelfiguur kan vervolgens iemand inschakelen die de regie op zich neemt of kan zelf de regie nemen in een individuele casus. Wie de regie neemt is dus afhankelijk van het formele en informele netwerk van de mantelzorgers. Hierbij is het wel belangrijk dat het binnen de keten bekend is wie de regie voert, zodat betrokken organisaties weten wie zij kunnen benaderen.

Verder werd benoemd dat meer bewustwording en signalering op school en op de werkvloer nodig is. Dit kan gerealiseerd worden een intern mantelzorgbeleid te ontwikkelen. Door intern beleid ontstaat er meer inzicht in wat het zijn van een mantelzorgers inhoudt en welke ondersteuning een mantelzorgers kan krijgen. Het ontwikkelen van een sociale kaart zou hier ook een mooie toevoeging op zijn.

7. Contact

Neem voor meer informatie en/of vragen contact op met de projectsecretaris: Lianneke den Toom – lianneke@proofadviseurs.nl